

Annabi Yuunusu Kitaabe

Annabi Yuunusu Kitaabe

Livre du prophète Jonas,
en langue soninké

yanganqatayen toqo no.⁸ Ken ya ni, n Tunka duumanten, n yonkin rag'in ja saasa, baawo kallen nan fas'in danja bireyen ja.»⁴ Tunka duumanten t'a danja: «Butte dag'an danja ba?»

⁵Yuunusu bogu Niniwe nan daga sigi kinbakkani ya yi. A da guppen sigindi nan taax'a sirawun ja, a gaa terinkeene, n'a faayi fo be gaa riini ja deben ja. ⁶Tunka duumanten Alla da yitte yogo funtindi n'a xoorondi, n'a biirindi Yuunusu kanma, n'a ja sirawu xooore yi, kuudo n'a butten yanqandi. Yitte ke ja Yuunusu danja naxaliyi xooore yi. ⁷X'a bita fillandin fajirin ja, Alla da xuude yogo janba yitte ke yi, a n'a bonondi. Yitte ke kaawa. ⁸Kiyen ga bogu, Alla da forofolli teyen xayi Yuunusu yi gilli kinbakkani ja, kiyen xaraxaso n'a yinkollan delexita, m'a nan toxo tiirini. Yuunusu da kallen muuru Alla maxa, a ti: «Kallen ya nan fas'in danja bireyen ja.»⁹ Alla ti Yuunusu danja: «Butte dag'an danja ba ti yitte ke kallen ja?»

Yuunusu ti: «Butte dag'in danja ke, ma n nan ja xoyi n gaa kalla.»¹⁰ Tunka duumanten ti: «An hinne yitte ke yi, yitte be funti nan xoor'an ga ma tanp'a yi; yitte be ga da wuru baane do kiya baane ya bira.»¹¹ An nt'a mulla nke nan hinne ke debi xooore ken ja de, ken ga ni Niniwe, kame do tanpille wujjuune haadamarenme gaa debe be yi, i ga nt'i teyen d'i noogen bakka me yi,^h kafiini daaba gabe yal»

Ramuuriye

Maana be ga annabi Yuunusu xibaaren yillanden ja sooninkanxannen ja, ken ni ya safandaanan ga da xibaare be saf'i xannen ja (abaraaninxanne), a ya ga ni kitaabin saaxaman ja, na ken xibaari baananne safa sooninkanxannen ja soonikon sefe moxon ja, i gaa katt'a faamunu jewaye yi moxo be. Ken ja, yillandaanon da xibaare ke xara kitaabi yillanto tananu ya yi gilli abaraaninxannen ja xo: a tubabunxanne, a banbaranxanne, a fulanxanne, a julanxanne, a angelenxanne, kuud'i nan danqanaaxu ti xibaare ke faamuyen ja.

Axa ga na sigiri buccinnen (^a) wori renxotte be kanma, ken wure ni t'a fatanpanciyen wa kiteene kaaran wureedun ja.

Yillande ke noxon ja, axa wa safanyinmun walla gorobi gillu filli naxa [J. Axa n'a tu t'i nta kitaabi saaxaman noxon ja.

O w'a muurunu safandaanon do xarajaanon su maxa, i n'o deema ti ke kitaabe koroosinden ja, i be ga na kontoye wori m'an ga na jiidiiye xa wori, an n'o tuyindi t'a yi, baawo Alla baane ya tinmanten ni.

Sooninkanxannen yillandaanon sappa
(Equipe de Traduction Soninké)
B.P. 345, Kayes, Mali
ets@asawan.org

⁸4.2: Bakke 34:6

^h4.11: Yere wure ni: «... i ga nta fo sire do fo bure bakka me yi ...»

kuruma, ken ga ni debi xooresen ŋa, n ga'an jaamarini ti digamu beenu yi, an na digamu ku kijandi debidunkon ŋal.»³ Yuunusu da Tunka duumanten jaamariyen batu ke ta yi: a giri nan daga Niniwe. Niniwe ni debi xoori-xoore ya yi, debe be, nan gir'a yin baanen ŋa nan dag'a yin baanen ŋa, a genme bito sikki terende ya yi.

⁴Yuunusu da koota fana terende ŋa, a ga'a gangunu debi noxon ŋa ti: «Tannaxate bito noxon ŋa, Niniwe wa halakiini!»⁵ Niniwenkon saxu xibaare ke yi xoyi xibaare be ga giri Alla yinne yi. I gem'a yi nan suumi, n'a wutu xirise yi, n'a wara lemene yi, i ti baananbe su na xaasan yiraamen⁶ rondi.

⁶Niniwe tunkanyugon ga da ken xibaare mugu, a yanqa bakk'i tunkanyugun taaxaaden ŋa, a d'i gurumesen boora na xaasan yiraamen rondi, nan taaxu xamanxullen ŋa. ⁷I da ku su deberi n'i sunoyen d'i nimisiyen ya koyi. ⁷Naamariyen giri tunkanyugon d'i wuretaaxaanon ŋa nan ti, a nan gangi do Niniwe noxon ŋa ti soron wo, daabanun wo, i nan maxa yige, i nan maxa mini xa! ⁸Ti soron su na xaasan yiraamun rondi, i na xaasan yiraamun fanama daabanun xa yi, i na Alla jaaga ti xalasiye yi, do baananbe su nan nimis'i goll'i burun ŋa na geremajigaaxun wara! ⁹A me wa du Alla na fidutoxi, nan hinn'o yi, o na kisi halakiyen ŋa.

¹⁰Alla ga yingi Niniwenkon nimisiyen d'i fo bure toqen ŋa, a tigit'i yanganqataye be ga j'i xawa xenn'i ya.

[Yuunusu d'a tu maana be ga sigi Alla ga hinne Niniwe yi]

¹Alla ga maxa Niniwenkon halaki, Yuunusu butu buru. ²A da Tunka duumanten xiri ti: «Ee! N Tunka duumanten, n ni ga jooti ke ya yi bire be n ga j'i in kaara. Ken yan sigi n ga xoroti nan wuru katti Tariisi ya. Baawo, n j'a tu t'an ya ni Alla yi, Alla be gaa neemandini, a gaa hinneene; Alla be ga nta jewu buttu, a siren ga ni; Alla be ga n jewu fiidutoxini, a gaa

³5: Abaraaninun j'i xaasan yiraamen rondini sunoyen koyinde, walla xa nimisiyen koyinden baane ya yi.

⁶6: «Nan taaxu xamanxullen ŋa» ken j'i na sunoyen koyi walla xa n'i nimisiyen koyi.

Roraqe

Yuunusu kitaaben ni xo masayilan ya, ken ga ni na xiisan riiti kuudo na haqilun faamundi. Annabinyinme yogo ya xiisanu ni, aken do kuttun ga da me sooxi. Alla d'a jaamar'a n daga Niniwe yi, na gongondi xoto ro deben taaxaanon torun ŋa. Ken koota, Niniwe ni Asiri toorideben ya yi, ken ni saado Isa gaa bangeene kamo neri siine. Asirinko d'i fankan xenundi kinbakkani xabiila roxon su kanma. Alla kitaaben ŋa, Niniwe fankan ŋa fanka buren ya yi, a do geremajigaaxu (ken deliilun faayi Nahuumu kitaaben ŋa). Non dagayen ma mini Yuunusu yi. A wuru laatonon bakka Tunka duumanten ŋa, kuud'i na waas'i Alla jaamariyen batta.

Yuunusu kitaaben na Alla ga'i annabinyinmen kandana moxo be yi ya bangandini: Soora fanan d'a tuyindi ti nan wuru Alla yi ra nta jaana. Yuunusu ro fuuren ŋa tekeen'a ga ma koome dagana noqu be. Alla da fankandundon kara geejin kanma. A su ro masiibon raqen ŋa. Jiiganko ku, alihuudiyanu fe. I d'a tuyindi Yuunusu yi t'a ya ni toora ke b'i gaa noxon ŋa kitayen sababun ŋa, fuure ke yi, a seren d'a yokken su. I da Yuunusu Kaman tu.

Soora fillandi ke d'a koyi ti Yuunusu da nan laato Alla yi ga ni ke be yi faamu. Alla da Yuunusu sebetiran ŋa nexen noxon ŋa geejin tingen ŋa. Alla kitaaben ŋa, geejin ni dingira ya, kallen do yaaxandunben fataaman noqun ya ni. Na Yuunusu toxo geejin tingen ŋa, a duwa, kuud'i nan toxo bireene. A danqanaaxu ti Alla baane yan katt'i kisini, ken kurja, a da Alla fanenmaama.

Soora sikkande ke yi, Yuunusu da Alla jaamariyen batu, nan daga Niniwe. A da debe ke buruxeyen gangu, xa debidunkon do deben tunkanyugon yinne da geremajigaaxun

gangu,
 an d'in numi xa;
 N'in toxo kallen kunmen noxon ^d
 n laxaraxaasa, an d'in terinka xa.
⁴An ni ga d'in sedi geeji jintinngen *ŋa*,
 woyen d'in wutu,
 an da fanka xooen girindi na jin yill'in kanma.
⁵N t'in noxo du: «N Tunka duumanten, an d'in laatondi
 bakk'an du yi!

N d'an batika sennen fete me yi m'abada.»

⁶N yoole,
 geeji d'in toni,
 geeji fiitifaaton fanam'in yinkollan *ŋa*.
⁷N ni ga yanqa ma geejin gidintinngen *ŋa*,
 kallen kunmen follaqen sox'in *ŋa* m'abada;
 Xa in Alla, Tunka duumanten, an d'in *ŋalinten* segendi
 bakka kun juppe ke yi!

⁸N Tunka duumanten, bire b'in yonkin ga liixi,
 n sinm'an *ŋa*, n laxaraxaasa katt'an *ŋa*,
 an d'in laxaraxaasayen mugu n'an tox'an taaxura sennen
ŋa.

⁹Ku beenu gaa munon batta,
 i wa du laatondin'i neemandaanan *ŋa*.
¹⁰Xa nke, n w'an tiigana n'an suugu,
 nan sadaxind'an danja.
 N ga da tekku beenu wutu, n w'i bagandini:
 N Tunka duumanten, an ya ni kisindaanan *ŋa*!

¹¹Ken falle, Tunka duumanten da nexen naamari, nexen da
 Yuunusu ficca doŋan *ŋa*.

[Yuunusu waajundi Niriwe debi noxon *ŋa*]

3 Tunka duumanten da Yuunusu naamari ta fillandin *ŋa*
 nan t'a danja: ²«Yuunusu, gir'an nan daga Niriwe yi

do fi buru jannjen toqen *ŋanniyen* tefu. Ke xa d'a koyi ti
 alihuudiyen tana da Alla tu, xo soora fanan ga d'a ko moxo be.
 Soora naxatande, Yuunusu suno, nan ti Alla ma Niriwe
 buruxa. Xa, Alla ma bar'i annabiyinmen *ŋa*, a finn'a yidana ya.
 A d'a faamund'a yi t'i nta xaniinu do geremejigun kallen *ŋa*, i
 du n'a mulla ya, i n'i jikkunun faraaxu, nan *ŋali*.

Xiisa ke lagaren *ŋa*, Alla da tirinde yogo tanandi
 Yuunusu yi. Annabinyimme ke jaabun ma ri kitaabe ke yi. Ken
 tirinde tejeene xiisa ke xaranjaanan su ya yi. Mendu
 moxo ni, Alla gaa yanpana fo buru jannaanon maxa, na
 alihuudiyen tanan xanu ?

^d2.3: Kallen kunmen: Abaraaninxannen: «sewoli» a wure ni «furun kaara.»

⁷Soro beenu su ga jni fuuren noxon ŋa, i ti me danŋa: «Xa r'o na sokkun wutu, m'o w'a tuunu sere be kasaaran gaa d'o batten ŋa.» Sokki wutten da Yuunusu ya koyi.

⁸Fuurawurundaanon ti Yuunusu danŋa kuŋa: «A k'o danŋa sere be kasaaran gaa d'o batten ŋa. An na mani muurunu fuure ke noxon ŋa? An giri minna? An ni kan jamaane do kan xabiila sere yi?» ⁹A t'i danŋa: «Abaraanin ya n'in xabiilan ŋa, n wa Tunka duumanten xa batta, a be ga ni Alla kallanke, a da geeji do jiiŋen taga. ¹⁰N wuru Tunka duumanten ya yi.» Soro ku kanu buru, i t'a danŋa: «An da fo bure ŋa koyi!» ¹¹I ti Yuunusu danŋa: «O na mani n'an ŋa kuudo geeji nan mulo?»
Baawo geeji jni tallan buttu. ¹²Yuunusu t'i danŋa: «Xa d'in sedi geeji noxon ŋa, ken moxo, a wa muloon'axa danŋa; baawo n w'a tu ti nke ya saabuda ni, ke fanka xooore gaa d'axa batten ŋa.» ¹³Xa fuurawurundaanon m'a xanu n'a sedi; i da fuuren sunba m'i wa katta na doŋan kita, x'i konto doŋan kitana n'a sababun ŋa geeji jaagoyen ŋa.

¹⁴Ken falle, i da Tunka duumanten jaaga, i ti: «Ee! O Tunka duumanten, o w'a muurun'an maxa, an nan max'o halaki n'a sababun ŋa ke yugo kallen ŋa. Tunka duumanten, maxa sere xa yonkin haqen taax'o yi, sere be ga ma fo n'o yi! Baawo, an ken Tunka duumanten, an na fo ya jaana, fo be ga n liŋ'an danŋa.» ¹⁵Ken falle, i da Yuunusu raga n'a sedi geeji noxon ŋa, fanka xooore xosi sigi. ¹⁶Tunka duumanten dan ken golle da fuurawurundaano ku kanundi siri. I da daaba xurusinden ŋa, a ŋa sadaxa yi Tunka duumanten danŋa, na tekken xa wutu.

[Yuunusu da Tunka duumanten tiiga]

2 ¹I ga da Yuunusu sedi jin noxon ŋa, Tunka duumanten da jnexi dinka jaamari, a na Yuunusu toni. Yuunusu da kiyu sikki do wuru sikki ŋa nexen noxon ŋa. ²Na Yuunusu toxo jnexe ke noxon ŋa, a da Tunka duumanten tiiga, a Alla, ³nan ti:

N'in toxo lasamayen noxon ŋa, n Tunka duumanten, n d'an

Yuunusu

[Yuunusu wuru Tunka duumanten ŋa]

1 ¹Koota yi, Tunka duumanten da Amitayi ^aren yugo Yuunusu jaamari nan t'a danŋa: ²«Yuunusu, gir'an nan daga Niniwe yi kuruma, ken ga ni debi xooore ŋa, an na non soron gongo! Baawo buroye be ga'i maxa, a danginten wa haqen ŋa.»

³Yuunusu ma daga Niniwe, x'a d'i falle yinme ya koyi Niniwe yi t'i wa wurunu nan laato Tunka duumanten ŋa nan daga Tarisiis^b. A yanqa dagana Jaafa fuuran bologaanen ŋa, a gemu fuura xooore yogo yi ken gaa dagana Tarisiisi; a d'i karandi muson tuga nan ro kafini Tarisiisi dagaanon ŋa fuuren noxo, t'i wa wurunu Tunka duumanten ŋa. ⁴Xa, Tunka duumanten da fanka xooore girindi n'i toxo geeji kanma. Fanken xooro ma fuuren gaa jaana xoy'a wa kareene. ⁵Fuurawurundaanon kanu moxo buru, i baananbe su d'i duran alla xiri. Yokku beenu ga jni fuuren noxon ŋa, i d'i sedi geejin ŋa, na fo bogu fuuren likken ŋa, kuud'i yinmenu ra gaa kisiini moxo be.

Ken bire Yuunusu jni ga yanqa nan saxu luuto yogo yi fuuren noxon ŋa, nan xenqe m'a gaa mungun'i du yi.
⁶Fuurawurundaanon yinmanken tinko Yuunusu yi nan t'a danŋa: «An na mani xenqene? Gir'an n'an alla jaaga! A me w'a du, an alla na hinn'o yi, n'o kisi halakiyen ŋa.»

^a1.1: 2 Tunkanyugu 14:25

^b1.3: Ken waxatin ŋa, Tarisiisi jni noqu laate kundu ya yi.